

องค์ประกอบและการสังเกตการเปลี่ยนแปลงของพันธุ์พืชและสัตว์ประจำถิ่น

การจัดทำข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพภายในพื้นที่สวนป่า บริษัท อี.คิว.รับเบอร์ จำกัด ตั้งอยู่เลขที่ 140,141,142 หมู่ที่ 2 ตำบลเขาชก อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี 20190 มีสมาชิกทั้งหมด 112 FMU จำนวน 241 แปลง คือ EQR001 – EQR154 เป็นประโยชน์และมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ต่อการขอรับรองมาตรฐานของการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน ตามเกณฑ์มาตรฐานสากลเพื่อให้สามารถแข่งขันในการดำเนินการด้านธุรกิจไม้เศรษฐกิจใน ระดับนานาชาติบนพื้นฐานความกินดีอยู่ดีของชุมชนและเป็น มิตรกับ สิ่งแวดล้อม และสร้างแนวทางการจัดการและติดตาม ตรวจสอบในแต่ละระดับความสำคัญ ของพื้นที่ดังกล่าวผลการดำเนิน โครงการสำรวจสรุปได้ดังนี้

1.1. สถานภาพของพืชพรรณ

จากการศึกษาการสำรวจด้านพรรณพืชในพื้นที่สวนป่า บริษัท อี.คิว.รับเบอร์ จำกัด จังหวัดชลบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา และ จังหวัดจันทบุรี แปลง EQR 145 , EQR 146-1 , EQR141-1 , EQR148-4 ,EQR149-1 ,EQR150-6 พบพรรณพืชทั้งหมด 19 วงศ์ 16 สกุล 22 ชนิด ไม่พบชนิดพันธุ์พืชตามบัญชี IUCN Pre 1994, IUCN 1994-2001 และบัญชี CITES (ตามตารางที่ 4.8)

1.2. ความหลากหลายทางชีวภาพของสัตว์

สวนป่า บริษัท อี.คิว.รับเบอร์ จำกัด จังหวัดชลบุรี แปลง EQR145, EQR146-1, EQR141-1 , EQR148-4 ,EQR149-1 ,EQR150-6 มีการศึกษาและทำรายละเอียดเป็นภาพรวมทั้ง 6 แปลง โดยดำเนินการสุ่มสำรวจแปลงสมาชิก ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.7 แสดงสถานภาพของพรรณพืชภายในพื้นที่ของสวนป่า

ลำดับที่	ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	สถานภาพพรรณไม้					
				พ.ร.ก.	IUCN Pre 1994	IUCN 1994-2001	CITES	Hbit	Abundance
1	ยางพารา	<i>Hevea brasiliensis</i> Mull-Arg	Euphorbiaceae	-	-	LC	-	T	++
2	กล้วย	<i>Musa balbisiana</i>	Musaceae	-	-	LC	-	P	++
3	ข่อย	<i>Streblus asper</i> Lour.	Moraceae	-	-	LC	-	T	++
4	ต้อยติ่ง	<i>Ruellia tuberosa</i>	Acanthaceae	-	-	LC	-	H	++
5	มะนาว	<i>Citrus × aurantiifolia</i>	Rutaceae	-	-	LC	-	T	++
6	สาบเสือ	<i>Chromolaena odorata</i> (L.)	Asteraceae	-	-	LC	-	H	+++
7	มะเดื่อ	<i>Ficus carica</i>	Moraceae	-	-	LC	-	S	++
8	ปาล์มน้ำมัน	<i>Elaeis guineensis</i>	Arecaceae	-	-	LC	-	W	++
9	มะพร้าว	<i>Cocos nucifera</i> L.	Palmae	-	-	LC	-	W	++
10	ย่านาง	<i>Tiliacora triandra</i> (Colebr.)	Menispermaceae	-	-	LC	-	C	++
11	มะหาด	<i>Lepisanthes rubiginosa</i> Leenh.	Sapindaceae	-	-	LC	-	T	+++
12	มะม่วง	<i>Mangifera Indica</i>	Anacardiaceae	-	-	LC	-	T	++
13	กระท้อน	<i>Sandoricum koetjape</i>	Meliaceae	-	-	LC	-	T	++
14	พญาสัตบรรณ	<i>Alstonia scholaris</i>	Apocynaceae	-	-	LC	-	T	++
15	หญ้าคา	<i>Imperata cylindrica</i> (L.) Raeusch	Poaceae	-	-	LC	-	G	++
16	เต่าร้าง	<i>Caryota mitis</i> Lour.	Arecaceae	-	-	LC	-	W	++
17	กระถิน	<i>Acacia confusa</i> Merr	Fabaceae	-	-	LC	-	T	++
18	ต้นตะกู่	<i>Anthocephalus chinensis</i>	Rubiaceae	-	-	LC	-	T	++
19	หญ้าขน	(Lam.)	Poaceae	-	-	LC	-	G	+++

20	หญ้าคอมมิวนิสต์	Brachiaria Mutica	Poaceae	-	-	LC	-	G	+++
21	โกโก้	Pennisetum Pedicellatum;	Sterculiaceae	-	-	LC	-	T	++
22	สับปะรด	Theobroma cacao L. Ananas comosus.	Bromeliaceae	-	-	LC	-	T	++

หมายเหตุ พ.ร.ก. = พระราชกฤษฎีกากำหนดไม้หวงห้าม พ.ศ.2530 (ก = ประเภท ก ไม้หวงห้ามธรรมดา)

IUCN Pre 1994 = Criteria pre 1994 (R = Rare (Global))

IUCN 1994-2001 = Criteria 1994-2001 Version 3.1-2001 (VU = Vulnerable)

CITES = ชนิดพันธุ์ในบัญชีหมายเลข II เป็นชนิดพันธุ์ของสัตว์ป่าและพืชป่าที่ยังไม่ถึงกับใกล้จะสูญพันธุ์ จึงยังอนุญาตให้ค้าได้ แต่ต้องมีการควบคุมไม่ให้เกิดความเสียหาย หรือลดปริมาณลงอย่าง รวดเร็วจนถึงจุดใกล้จะสูญพันธุ์ โดยประเทศที่จะส่งออกต้องออกหนังสืออนุญาตให้ส่งออกและรับรองว่าการส่งออกแต่ละครั้งจะไม่กระทบกระเทือนต่อการดำรงอยู่ของชนิดพันธุ์นั้น ๆ ในธรรมชาติ

Habit = วิสัยพืช (B = Bamboo, C = Climber, SCAN = Scandent, CP = Climbing Palm, F=Fern, G= Grass, H=Herb, O=Orchid, P=Palm, S= Shrub, T=Tree)

Abundance = ความชุกชุม (++++ = มากที่สุด, +++ = มาก, ++ = ปานกลาง, + = น้อย)

ตารางที่ 5.4 จำนวน สถานภาพตามฤดูกาล ความชุกชุม สถานภาพการอนุรักษ์ของสัตว์ป่าที่พบบริเวณสวนป่า บริษัท อี.คิว.รับเบอร์ จำกัด จังหวัดชลบุรี

ประเภท	จำนวนชนิด	สถานภาพตามฤดูกาล								สถานภาพทางการอนุรักษ์								
		ความชุกชุม				IUCN (2016)				พ.ร.บ. (2535)								
		R	W	P	R/W/P/B	VC	C	UC	CR	EN	VU	NT	LC	DD	NT	นอก ประเภท	ค	
1. นก	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
2. แมลง	3	3	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-
3. สัตว์เลื้อยคลาน	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
4. สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	5	5	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-

ลำดับที่	ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	สถานภาพ				
			สพ 2006	IUCN	TRD	พรบ.	CITES
1	แมงมุม	<i>Latrodectus geometricus</i>	-	LC	-	-	-
2	ปลวก	<i>Isoptera</i>	-	LC	-	-	-
3	มดแดง	<i>Oecophylla smaragdina</i>	-	LC	-	-	-
4	ทาก	<i>leech</i>	-	LC	-	-	-
5	นกเขา	<i>Columba livia</i>	-	LC	-	-	-

หมายเหตุ

	สถานภาพตามฤดูกาล	สถานภาพทางการอนุรักษ์ IUCN (2016)	สถานภาพทางการอนุรักษ์ พ.ร.บ. (2535)
R	= นกประจำถิ่น (Resident: R)	CR = ใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง หรือ (Critically Endangered: CR)	มค = ไม่ใช่สัตว์คุ้มครอง
W	= นกอพยพ (Winter visitor: M)	EN = ใกล้สูญพันธุ์ (Endanger: EN)	ค = สัตว์คุ้มครอง ตาม พ.ร.บ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535
p	= นกอพยพผ่าน (Passage migrant: P)	VU = มีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ (Vulnerable: VU)	
R/M	= นกที่มีทั้งกลุ่มประชากรประจำถิ่นและอพยพ	NT = ใกล้ถูกคุกคาม (Near Threatened: NT)	ความชุกชุม
M/P	= นกที่มีทั้งกลุ่มประชากรเป็นนกอพยพในฤดูหนาวและนกอพยพผ่าน	LC = เป็นกังวลน้อยที่สุด (Least Concern: LC)	VC = ชุกชุมมาก หรือ very common
B/P	= Breeding visitor/Passage migrant: B/P	DD = ข้อมูลไม่เพียงพอ (Data Deficient: DD)	C = ชุกชุมปานกลาง หรือ common
B/R	= Breeding visitor/Resident: B/R	NT = ไม่ได้รับการประเมิน (Not Evaluated: NE)	UC = ชุกชุมน้อย หรือ Uncommon
R/P	= Resident/Passage migrant: R/P		
N/P/B	= (Non-breeding visitor or winter visitor/Passage migrant/Breeding visitor: N/P/B)		

หมายเหตุ สถานภาพ

- สถานภาพตามฤดูกาลของนกอ้างอิงตามบัญชีรายชื่อและสถานภาพของนกในประเทศไทย (นกอพยพในประเทศไทย) (วัลยา ชนิดตาวงศ์ และมงคล ไชยภักดี, 2548)

1) นกประจำถิ่น (Resident: R) 2) นกอพยพ (Winter visitor: M) 3) นกอพยพผ่าน (Passage migrant: P)

4) นกที่มีทั้งกลุ่มประชากรประจำถิ่นและอพยพ (Resident and winter visitor: R/M)

5) นกที่มีทั้งกลุ่มประชากรเป็นนกอพยพในฤดูหนาวและนกอพยพผ่าน (Non-breeding visitor or winter visitor/Passage migrant: M/P)

6) นกที่มีทั้งกลุ่มประชากรเป็นนกอพยพมาทำรังวางไข่และนกอพยพผ่าน (Breeding visitor/Passage migrant: B/P)

7) นกที่มีทั้งกลุ่มประชากรเป็นนกอพยพมาทำรังวางไข่และนกประจำถิ่น (Breeding visitor/Resident: B/R)

8) นกที่มีทั้งกลุ่มประชากรเป็นนกประจำถิ่นและนกอพยพผ่าน (Resident/Passage migrant: R/P)

9) นกที่มีทั้งกลุ่มประชากรเป็นนกอพยพในฤดูหนาว นกอพยพผ่านและนกอพยพเพื่อมาสร้างรังวางไข่ (Non-breeding visitor or winter visitor/Passage migrant/Breeding visitor:

N/P/B)

- การประเมินสถานภาพปัจจุบันของสัตว์ป่าตามการจัดสถานภาพทรัพยากรชีวภาพระดับประเทศของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (Thailand Red Data 2005; TRD) และตามสถานภาพทรัพยากรชีวภาพระดับโลกของ IUCN (The IUCN Red List of Threatened Species 2016; IUCN)

1) ใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง (Critically Endangered: CR) 2) ใกล้สูญพันธุ์ (Endanger: EN) 3) มีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ (Vulnerable: VU)

4) ใกล้ถูกคุกคาม (Near Threatened: NT) 5) เป็นกังวลน้อยที่สุด (Least Concern: LC) 6) ข้อมูลไม่เพียงพอ (Data Deficient: DD)

7) ไม่ได้รับการประเมิน (Not Evaluated: NE)

- การประเมินสถานภาพทางการอนุรักษ์ตามกฎหมายตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 และกฎกระทรวงฉบับที่ 4 (พ.ศ.2546)

1) สัตว์ป่าสงวน (ส) 2) สัตว์ป่าคุ้มครอง (ค) 3) สัตว์ป่านอกประเภท (-)

- การประเมินสถานภาพทางการอนุรักษ์ตามอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งชนิดสัตว์ป่า และพืชป่าที่ใกล้จะสูญพันธุ์ (The Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora, CITES) สำหรับชนิดพันธุ์ของสัตว์ป่าและพืชป่าที่ CITES ควบคุมจะระบุไว้ในบัญชีหมายเลข I, II, III (Appendix) ของอนุสัญญาฯ

1.3 สถานภาพของสัตว์ป่า

สามารถพิจารณาสถานภาพที่สำคัญและรายละเอียดต่าง ๆ พอสังเขปตามกลุ่มสัตว์ป่าในบริเวณสวนป่า บริษัท อี.คิว.รับเบอร์ จำกัด สามารถจำแนกสถานภาพจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่กล่าวมาในข้างต้น ในแต่ละกลุ่มที่แสดงดัง (ตารางที่ 4.7)

(1) สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม (Mammals)

จากการรวบรวมข้อมูลและทำการสำรวจสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมในบริเวณพื้นที่สวนป่า บริษัท อี.คิว.รับเบอร์ จำกัด พบสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมในพื้นที่สวนป่า จำนวน 3 ชนิด ได้แก่ กระรอกหางดำ กระแต กระเล็น จากการพิจารณาสถานภาพ สผ 2006, TRD และตามสถานภาพทรัพยากรชีวภาพระดับโลกของ IUCN อยู่ในกลุ่มกังวลน้อยที่สุด LC ทั้ง 3 ชนิด

1.1. จากการพิจารณาสถานภาพของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่พบในบริเวณพื้นที่สวนป่า บริษัท อี.คิว.รับเบอร์ จำกัด ตามการจัดของ CITES พบว่า ไม่มีรายการสัตว์ป่าตามบัญชี CITES

(2) นก (Birds)

จากการรวบรวมข้อมูลและทำการสำรวจชนิดนกในบริเวณพื้นที่สวนป่า บริษัท อี.คิว.รับเบอร์ จำกัด พบสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมในพื้นที่สวนป่า จำนวน 6 ชนิด ได้แก่ นกกะปูดใหญ่ นกกาเหว่า นกกระราง นกเขาใหญ่ นกแซงแซว และไก่ป่า

2.1. จากการพิจารณาสถานภาพ สผ 2006, TRD และตามสถานภาพทรัพยากรชีวภาพระดับโลกของ IUCN เป็นนกประจำถิ่น (Resident : R) และอยู่ในกลุ่มกังวลน้อยที่สุด LC ทั้ง 6 ชนิด

2.2. จากการพิจารณาสถานภาพทางการอนุรักษ์ตามกฎหมายตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 จำนวน 6 ชนิด ได้แก่ นกกะปูดใหญ่ นกกาเหว่า นกกระราง นกเขาใหญ่ นกแซงแซว และไก่ป่า

2.3. จากการพิจารณาสถานภาพของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่พบในบริเวณพื้นที่สวนป่า บริษัท อี.คิว.รับเบอร์ จำกัด ตามการจัดของ CITES พบว่า ไม่มีรายการสัตว์ป่าตามบัญชี CITES

(3) สัตว์เลื้อยคลาน (Reptiles)

จากการรวบรวมข้อมูลและทำการสำรวจสัตว์เลื้อยคลานในบริเวณพื้นที่สวนป่า บริษัท อี.คิว.รับเบอร์ จำกัด พบสัตว์เลื้อยคลานในพื้นที่สวนป่า จำนวน 3 ชนิด ได้แก่ กิ้งก่าสวน จิ้งเหลนบ้าน และงูสิง

3.1. จากการพิจารณาสถานภาพ สผ 2006, TRD และตามสถานภาพทรัพยากรชีวภาพระดับโลกของ IUCN อยู่ในกลุ่มกังวลน้อยที่สุด LC ทั้ง 6 ชนิด

3.2. จากการพิจารณาสถานภาพทางการอนุรักษ์ตามกฎหมายตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 จำนวน 1 ชนิด ได้แก่ กิ้งก่าสวน

3.3. จากการพิจารณาสถานภาพของสัตว์เลื้อยคลานตามการจัดของ CITES พบว่า มีรายการสัตว์ป่าตามบัญชี CITES 1 ชนิด งูสิงจัดอยู่ในบัญชี CITES 2

(4) สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก (Amphibians)

จากการรวบรวมข้อมูลและการสำรวจสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกในบริเวณพื้นที่สวนป่า บริษัท อี.คิว.รับเบอร์ จำกัด พบสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกในพื้นที่สวนป่า จำนวน 2 ชนิด ได้แก่ เขียดจิก และอึ่งอ่าง

4.1 จากการพิจารณาสถานภาพ สผ 2006, TRD และตามสถานภาพทรัพยากรชีวภาพระดับโลกของ IUCN อยู่ในกลุ่มกังวลน้อยที่สุด LC ทั้ง 2 ชนิด

4.2 จากการพิจารณาสถานภาพทางการอนุรักษ์ตามกฎหมายตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 พบว่า ไม่มีรายการสัตว์ป่าตามบัญชี

4.3 จากการพิจารณาสถานภาพของสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก ตามการจัดของ CITES พบว่า ไม่มีรายการสัตว์ป่าตามบัญชี CITES